

ВПЛИВ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НА МІЖНАРОДНІ МІГРАЦІЙНІ ПОТОКИ

Скавронська І. В.

к.е.н., доц., доцент кафедри міжнародних економічних відносин,
Тернопільський національний економічний університет

Книш Л. А.

студентка,
Тернопільський національний економічний університет

XXI століття ознаменувалось цифровою трансформацією і діджиталізацією, що стосується перетворень, спричинених масовим прийняттям цифрових даних та технологій, які генерують, обробляють, сприяють обміну та передачі інформації. Діджиталізація реалізується керованими технологічними хвилями, сприяє розповсюдженню інновацій і прогресу світової економіки, проникаючи у всі сфери суспільного життя.

Усе більшою мірою оцифровування сприяє міграційним переміщенням не лише у межах національних економік, а й проковує міжнародні потоки мігрантів, що стимулює ще більший контроль з боку самих держав. Так, запровадження електронних платформ сприяє скороченню часу, необхідного для ефективного пошуку роботи, дозволяючи працевлаштовуватися деінде за межами своєї країни, що ще більше стимулює не лише трудову міграцію, а й потоки біженців.

За останні кілька десятиліть завдяки процесу оцифровування мігранти все більше пов'язуються з місцем свого походження. Використання цифрових технологій дозволяє їм, асимілюючись у нове середовище, підтримувати тісні зв'язки зі своїми родичами в країнах народження. Крім того, інновації відіграють важливу роль у самому процесі міграції. Особливо це стало відчутним під час міграційної кризи 2015 року. Технології використовувались та продовжують використовуватись для створення суспільних мереж та пошуку контактів, особливо завдяки таким соціальним платформам як Facebook та WhatsApp, а YouTube допомагає у вивченні мови та набутті професійних навичок [1].

Не менш важливим є створення мереж та систем індивідів, адже повідомлення мігранта, надіслане у країну походження, є підтвердженням успішного перетину кордону легальним чи нелегальним шляхом. У Європі даного виду повідомлення автоматично сприяють активізації руху біженців та шукачів притулку на Балканському шляху. Наприклад, у Бейруті і Лівані Всесвітня програма продовольства ООН реалізує проект

Tech for Food, який навчає біженців ставати фрілансерами на робочих платформах в Інтернеті. Інші ініціативи дозволяють біженцям проводити онлайн-уроки мови або виступати в ролі перекладачів [2]. Це створює нові можливості для існування тих, хто повністю виключений з формальних ринків праці. Головною перевагою такого підходу є те, що має місце поступовий злам стереотипу щодо бачення типового біженця як чергового тягаря для приймаючої країни.

Діджиталізація допомагає створити відповідні бази даних про міграцію не лише на національному, а і на наднаціональному рівнях. Так, на офіційному сайті Управління Верховного комісара ООН у справах біженців розділ Help відображає 32 країни з різних куточків світу (Австралія, Беліз, Канада, Німеччина, Кіпр, Туреччина, Нова Зеландія, Малайзія, Тринідад і Тобаго, Україна та інші) [3]. Обравши одну з них, в електронному форматі є можливість знайти інформацію, де і в який спосіб відбувається надання притулку в даній країні, а також окреслюються особисті права та обов'язки біженців.

Реєстрація та ідентифікація біженців є ключовою для зацікавлених осіб, а також для держав, які отримують інформацію про їхнє переміщення; з іншого боку, це полегшує доступ до основної допомоги та захисту. Процес реєстрації дає можливість ідентифікації осіб із конкретними потребами протягом першого періоду перебування в країні.

Документи, що посвідчують особу, слугують доказом юридичної ідентичності, яка є обов'язковою для юридичного, соціально-економічного та цифрового включення осіб для одержання притулку та життя у певній країні. Це сприяє більшій свободі пересування в країні перебування, надає змогу біженцям відкривати банківські рахунки, реєструвати SIM-карту та отримувати доступ до онлайн-сервісів та можливостей, доступних громадянам тієї ж країни.

Згідно Регламенту «Дублін II», ухваленого у 2003 році, Європейським Союзом було створено спеціальну систему для порівняння відбитків пальців осіб, які шукають притулок, та деяких категорій нелегальних мігрантів, під назвою EURODAC [4]. Дана система допомагає визначити країну-учасницю, відповідальну за розгляд заяви про надання притулку, поданої в ЄС, безпосередньо відображаючи країну, у якій прохач притулку вперше подавав клопотання. Крім країн-членів ЄС, цей Регламент також розповсюджується на Ісландію, Норвегію та Швейцарію.

Система EURODAC складається з розташованого в Єврокомісії Центрального підрозділу, оснащеного комп'ютеризованою центральною базою даних для порівнювання відбитків пальців, і системи електронної передачі даних між країнами ЄС і вищезгаданою базою даних.

До інших баз даних, пов'язаних з міграцією відносимо:

- CLANDESTINO – база даних нелегальної міграції в певних країнах ЄС; міждисциплінарний проект, створений для здійснення політики щодо мігрантів, які не мають документів; включає питання щодо транзитної міграції з Туреччини, України, Марокко [5];
- база даних FRONTEX – база агентства ЄС з охорони зовнішніх кордонів зі створенням Frontex Situation Centre, який забезпечує постійне оновлення найновішої інформації щодо ситуації на зовнішніх кордонах ЄС, зокрема міграційної ситуації. Навесні 2019 року Європарламент схвалив рішення щодо об'єднання баз даних з інформацією щодо осіб, які шукають притулок, в'їжджають та виїжджають з країн, котрі втратили паспорт чи перебувають у розшуку, що значно полегшить процес ідентифікації особи мігрантів [6].

Вагомим чином діджиталізація створює вплив не лише на створення баз даних та відстеження міграційних переміщень, але й сприяє пришвидшенню процедур обробки даних, заяв та документів. Наприклад, у Німеччині найшвидше в державних установах обробляються заяви біженців із Сирії. Якщо вкінці 2018 року середній термін обробки однієї заявки на надання притулку склав шість місяців, то тепер дана процедура займає до трьох місяців. Для порівняння, у 2017 році біженці в середньому очікували на розгляд своєї заяви майже одинадцять місяців [7].

Підсумовуючи, хочемо зазначити, що процес оцифрування з кожним роком все більше впливає на феномен міжнародних переміщень людського фактору. Електронні технології сприяють діяльності трудових мігрантів, їхньому забезпеченню робочими місцями та навчанням, зв'язку з країною походження. Не менш важливою у міграційних питаннях залишається проблема біженців, яка зумовила створення електронних баз даних задля визначення необхідності надання притулку, можливості відслідковування й оцінки реальної картини міграційного процесу та контролю з безпеки громадян.

Список використаних джерел:

1. Diminescu D. How has digital technology changed migrants' lives? / IMT science and technology news. 20.12.2018. URL: <https://blogrecherche.wp.imt.fr/en/2018/12/20/digital-technology-migrants-lives/>.
2. Hackl A. Tech for Food? Digital refugee economies and the changing relationship between displacement and labour // 15th EASA Biennial

Conference. 2018. URL: <https://nomadit.co.uk/conference/easa2018/paper/44127>.

3. Information for Refugees, Asylum-seekers and Stateless People // UNHCR Help. URL: <https://help.unhcr.org/>.

4. СИСТЕМА “ЕВРОДАК” // Панель Восточного партнёрства по миграции, мобильности и интегрированному управлению границами. URL: <http://eapmigrationpanel.org/ru/materials/sistema-evrodak>.

5. База данных о нелегальной миграции CLANDESTINO // Панель Восточного партнёрства по миграции, мобильности и интегрированному управлению границами. URL: <http://eapmigrationpanel.org/ru/news/baza-dannyh-o-nelegalnoy-migracii-clandestino>.

6. Європарламент наполягає на зміцненні зовнішніх кордонів ЄС // Інформаційне агентство УНІАН. 24.04.2019. URL: <https://www.unian.ua/world/10529436-yevroparlament-napolyagaye-na-zmicnenni-zovnishnih-kordoniv-yes.html>.

7. Афенди́ков В. Быстрее всех в Германии обрабатываются заявки беженцев из Сирии // 2019. URL: <https://germania.one/bystree-vseh-v-germanii-obrabatyvajutsja-zajavki-bezhencev-iz-sirii/> (дата звернення 12.02.2019).